

CODEX

JURIS BOHEMICI

TOMI IV. PARS I.

SECTIO I.

JURA ET CONSTITUTIONES REGNI BOHEMIÆ

SAECULI XVI.

EDIDERUNT *c. inv. 3927*

JOSEPHUS cum HERMENEGILDO JIREČEK.

PRAGAE 1882.

APUD FR. TEMPSKY BIBLIOPOLAM.

Artikulové o důstojenství, mocnosti a saudu JM Královské.

A. 4.

Item. Předkem JM^t královská ráčí míti moc a vrchnost, jakož jsau to předešlí králové čeští mívali, nad tím nade vším, což k dobrému, užitečnému JM^{ti} královské a JM^{ti} dědicuov a všech obyvateluov tohoto království obecnému dobrému jest, to řídití, puosobiti a spravovati potud, pokudž by řáduom, právům, svobodám, privilejím, zřízením zemským na škodu a ublížení nebylo.

A. 5.

Item. Na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta 1547 v auterý před svatým Bartolomějem, jest toto zřízeno: Což se sněmuov pokládání a rozpisování dotýče, těch se při mocnosti a vuoli JM^{ti} královské zuostavuje, jakž prvé od starodávna bývalo a jakž předešle o tom artikul v sněmu, kterýž byl držán léta 1545 v středu po svatých Třech Králích svolen jest. A také aby po dnešní den žádný z obyvateluov království českého, žádných sněmuov a sjezdův krajských obecních bez povolení JM^{ti} královské, pod nižádnými vymyšlenými spuosity nepokládali a nepokládali, a to pod pokutau hrdla ztracení, na kohož by se to pokázalo a provedlo.

A. 6.

Item. Též na témž sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta v auterý před svatým Bartolomějem, což se úradův zemských rozdávání a osob do saudu zemského

dosazování dotýče, na tomto jsme se stavové sněsli: Poněvadž jest to vždycky předešle bývalo, že jest JM^t královská s radou úředníkuov a saudcí zemských úřady zemské dávati a osoby do saudu zemského, Čechy hodné, dosazovati ráčil, toho se při zřízení zemském a privilejích zuostavuje. A JM^{ti} královské v to vkračováno a saháno býti nemá.

A. 7.

Item. Též na témž sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta 1547 v úterý před svatým Bartolomějem, jest zřízeno: Jakož JM^t královská mezi jinými artikuli toho na stavy podati (aby to dskami zapsáno bylo) ráčil, což se saudu o hrdlo a o čest dotýče, aby jeden každý toho vuoli měl, z těch věcí před osobu JM^{ti} královské, aneb před saud zemský obeslati neb pohnati.

I poněvadž prvé Zřízení Zemské to v sobě tak obsahuje a zavírá: že z nářku cti každý toho vůli má před JM^t královskau (když by v zemi býti ráčil) obeslati neb pohnati, aneb před saud zemský, protož se toho při témž zřízení zemském (jakž v sobě obsahuje) zuostavuje.

A což se hrdla dotýče, poněvadž jest to za předkuov JM^{ti} královské bývalo a za JM^{ti} královské také se dalo, že jsau měli vuoli, jedni druhé z hlavy před JM^t královskau, aneb před saud zemský poháněti neb obsílati: v to se též také stavové JM^{ti} královské nevkládají, ale při tom toho zuostavují, aby každý toho vuoli měl před JM^t královskau, aneb před saud zemský poháněti neb obsílati. A JM^t královská jako pán náš, aby s úředníky a saudcí zemskými a raddami JM^{ti} královské z saudu komorního, kteréž by JM^t královská toho času při sobě míti aneb obeslati ráčil z obyvateluov království českého, jako i předkové JM^{ti} tu při vedlé pořádku zřízení zemského sauditi mohl. Než ráčil-li by JM^t královská prvé ven z tohoto království odjeti a v království nebyti, nežli by ta pře k slyšení a uvážení před JM^t přišla: aby ráčil JM^t královská tu při (ač jest-li že by neráčil JM^t královská k svému vlastnímu slyšení a vykonání toho sobě pozůstaviti) ne jinam, než na saud zemský k vykonání a rozsauzení podati. Poněvadž zřízení zemské císařem Karlem učiněné to v sobě zavírá, že každý ne jinde než na svém právě o hlavu sauzen býti

má, totižto zemenín na zemském, man na manském a měštěním na městském právě. Než jest-li že by se strany o mord smluvili, pokudž by se pokuty JM^{ti} královské v Zřízení Zemském vyměřené nedotýkalo, toho JM^t královská při tom zuostavovati ráčí.

A. 8.

Item, Na témž sněmu obecním, téhož léta a dne, na tomto jsme se také stavové snesli: Aby žádných postranních zápisuov a puntování od žádných osob z stavu neb z stavuov v tomto království proti JM^{ti} královské, dědicuom, a buducím králuom českým, a proti řádu a právu se nedálo, nyní i na buducí věčné časy. Pakli by se toho přes to kdožkoli dopustil a naň to shledáno a uvedeno bylo, an se v postranní zápisy a puntování dává, ten aby hrdlo ztratil.

A. 9.

Item, JM^t královská na tomto jest se s stavem panským, rytířským a městským sněsti a za zřízení zemské ustanoviti ráčil: Poněvadž jest od starodávna v tomto království více stavuov mimo stav panský, rytířský a městský nebývalo protož že ještě více stavuov mimo nahoře jmenované tři stavy býti nemá, nyní i na budaucí časy. Však kníže Hendrich pán z Plavna, poněvadž jest rodič tohoto království od starodávna, důstojenství svého knížecího i s dědici svými, tolikéž místa i titule, jako na kníže záleží, užiti má. Však tudy aby stav čtvrtý v tomto království přičiněn nebyl.

O osazování saudu zemského většihó.

A. 10.

Ve jméno Boží a Trojice Svaté nerozdílné amen. Vladislav z boží milosti král český, markhrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markhrabě. Známó činíme všem, tak budaucím jako nynějším, že znamenavše některé ruoznice znamenité mezi pány a vládykami v království našem vzniklé, kteréžto za předkuov z dávné chvíle, i také za nás k znamenité překážce jednání obecného dobrého byly jsau, a